

Универзитет уметности у Београду
Факултет примењених уметности



Завршни мастер рад

Тема рада:

Скулптура у ентеријеру

„Девана“

Ментор:

Др ум. Јулијана Протић, ванредни професор

Студент:

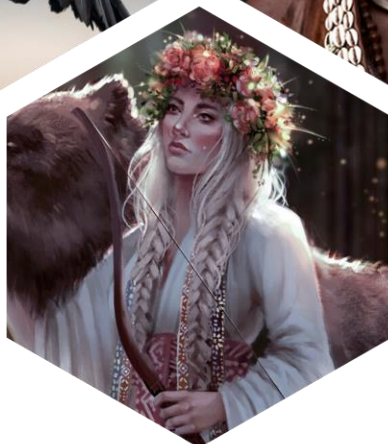
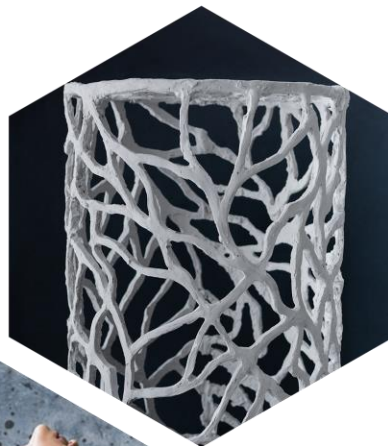
Јелена Ристић

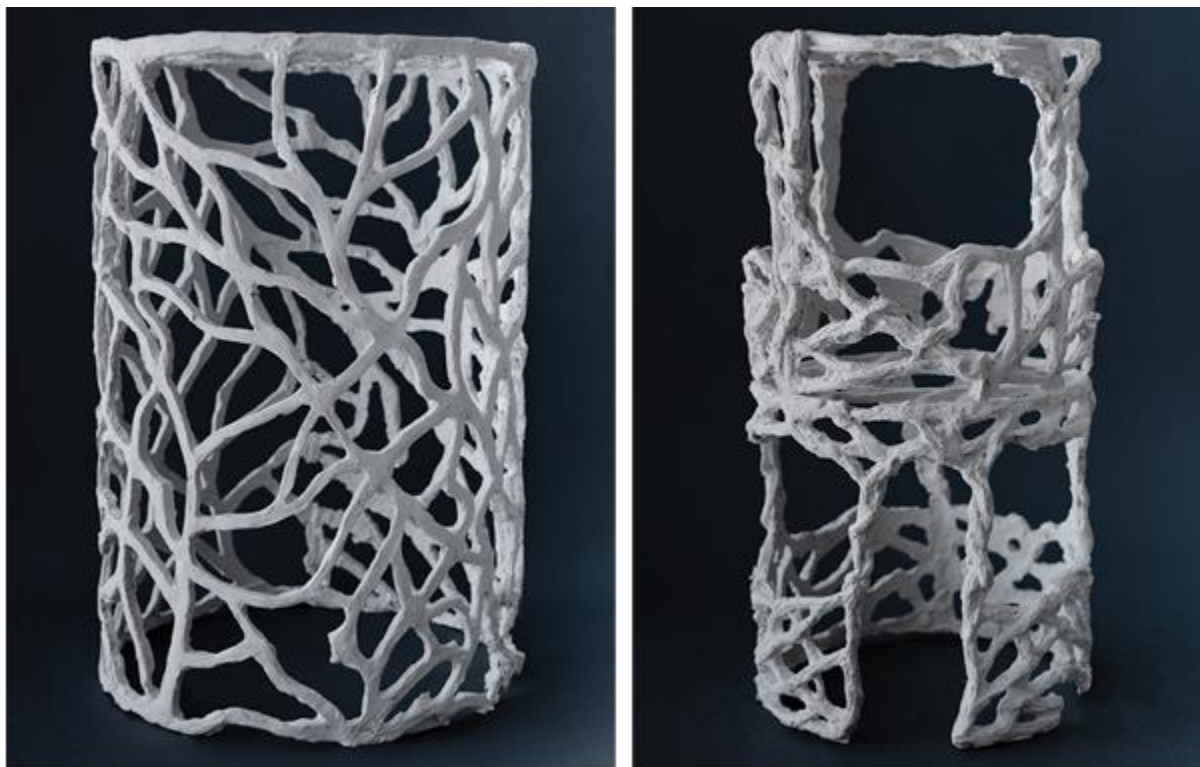
Београд, 2021

Садржај

Увод и инспирација.....	3-6
Израда скулптуре.....	7-15
Израда огрлице.....	16-22
Израда накита за дредове.....	23-25
Завршни рад.....	26
Закључак.....	27

Увод и Инспирација





Увод и инспирација:

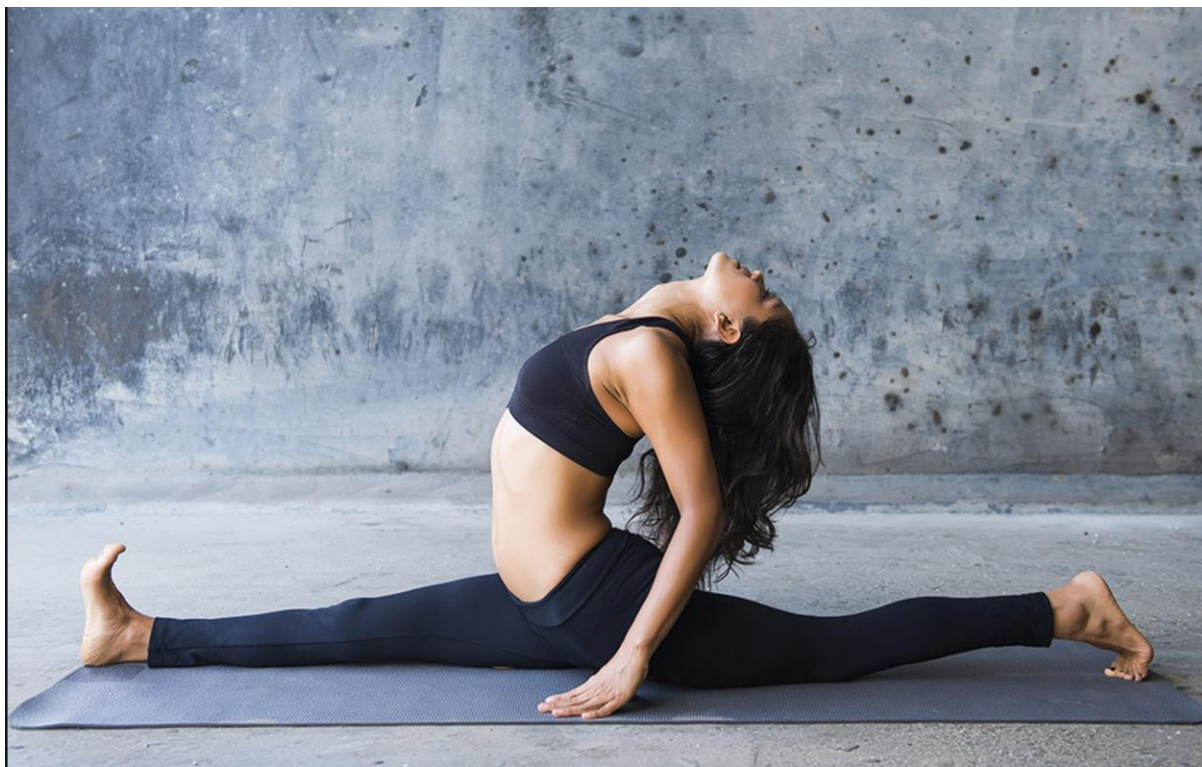
Мастер рад Девана спада у област примењених уметности - вајарство и односи се на скулпторски приказ накита и фигуре. Тема је симболички третирана и приказ је женског принципа оличеног у фигури, а мотив је природа и њени аспекти.

Природа је, одувек, имала велики утицај на мене и моје уметничко стваралаштво. Цртала сам пејзаже и биљке, увек изнова одушевљена безбројним детаљима које сам уочавала.

На основним студијама су ме посебно заинтересовале гране дрвета које својим преплитањем чине савршену целину у виду крошње. Оне су ми постале главни мотив при изради радова. У почетку сам посматрала гране покушавајући да у глини прекопирам њихов положај. Временом се мој стил у раду развијао, више се нисам ослањала на сам модел дрвета. Након што извајам једну грану друга се надовеже, природно, попут раста дрвета, градила сам своје скулптуре.

Мастер сам уписала да бих спојила своје скулпторско знање са љубављу према јувелирству. Идеја рада је настала суптилно и природно, као наставак мојих пређашњих радова. Желела сам да направим огрлицу која ће стајати на бисти са крошњом дрвета уместо главе. Та идеја је убрзо преточена на женско тело са дредовима.

Кроз ово дело приказујем скулптуру која се трансформише у дрво, истовремено гране постају женско тело. Порука рада је да смо ми део природе и да је природа део нас.



Инспирација за покрет скулптуре сам пронашла у балеринама које изводе своје невероватне пируете. Даљим размишљањем схватила сам да мојој идеји највише одговара покрет који је присутан у јоги где девојка забацује главу док се предњим делом извија напред тако да би грудни кош на коме стоји ограда долазио до изражаја.



Две вране у летећем жару борбе су ми биле инспирација за оградом.



Дредови

Када сам први пут угледала дредове пожелела сам да их имам на глави, у почетку нисам знала да су они много више од фризуре те да имају посебну симболику.

Дредови на глави расте¹ представљају њихове корене, повезаност са земљом, прецима и природом. Такође представљају гриву лава, симбол Африке. Уједно су и вид побуне против белог естаблишмента, као контраст белачкој плавој коси и култури. У почетку су их носили само они који су полагали заклетву, да би их касније прихватила већина раста. Дужина дредова за њих представља меру мудрости, зрелости и знања, као и то колико дуго је одређена особа следбеник покрета.

Име Девана

Како ми рад представља симбиозу човека са природом која је данас на жалост готово нестала као појам, одабрала сам име богиње која не само што је оличење природе, већ је и довољно снажна да исту и одбрани. Сам рад представља више нивоа борбе, од човекове са самим собом, до конфликта у животињском свету које иронично човек посматра као сурове, лишене хуманости до самог анимозитета природе према човеку у којем је јасно ко би заправо однео победу; Девана² попут суровог али опет праведног родитеља опомиње своју децу – људе, да постоји граница.

¹Расте су припадници растафаријанства – монотеистичког религиозног покрета који за основну доктрину има слободу, поштовање, једнакост и мир. – *Извор Википедија*

²Девана је словенска богиња најсличнија грчкој Артемиди и римској Дијани. С обзиром на то да су имена Деване и Дијане веома слична сматра се да су Словени ово божанство примили од Римљана. Веровање у првобитну богињу сличну Девани постојало је одвајкада на овим просторима. Становници Балкана клањали су се Шумској Мајци, господарици шума и шумских бића. Управо су Дијана и Девана шумске богиње, заштитнице дивљих животиња и богиње лова. – *Извор: <https://www.starisloveni.com/Devana.html> посећено 18.08.2021 у 10:30*

Израда скулптуре





Скица рада.



Пројекат није било могуће извести самостално. Уз помоћ колегиница сам умакала гипсане газе у воду, затим лепила траке по предњем делу тела. Савијањем газа смо правиле шавове на раменима и бочним странама тела.



Након још три реда газа различитих финоћа и густина гипса обложиле смо задњи део тела. Летве смо обмотале кучином умоченом у гипс и спојиле за предњи и задњи део калупа. Истовремено, са обе стране тела, вукле смо калуп да би га скинуле са модела.



Вајарским пластелином сам извајала мотив грана дрвета и у празнине улила гипс.



Штахтлама сам пажљиво извадила пластелин пазећи да не оштетим калуп.



У оба дела калупа сам улила полимерну масу (*Body fine*) дебљине једног сантиметра. Након спајања калупа сам отклонила преостали гипс и избушила рупе длетом.



Изливена, необрађена скулптура.



Шмирглама сам скинула вишак материјала.



Приликом уливања полимерне масе, на неким местима се калуп издеформисао те сам урадила ретуш на удубљењима.



За израду калупа за лице, коришћен је Алгинат³. Колегиница је на моје лице нанела желатинасту масу затим је ју је учврстила гипсаним газима.



У калуп сам улила полимерну масу и изливено лице одвојила од калупа.

³ Алгинат је еластичан отисни материјал за узимање отисака за израду студијских модела, модела за израду парцијалних протеза и ортодонтских апарата. – Извор: <https://www.neodent.rs>



Након спајања предње стране врата са кључним костима, глином сам направила задњу страну главе и уши. Направила сам гипсани негатив и у њега улила полимерну масу. Затим сам је спојила са предњом страном главе.



Након скидања негатива уследио је ретуш целе главе.



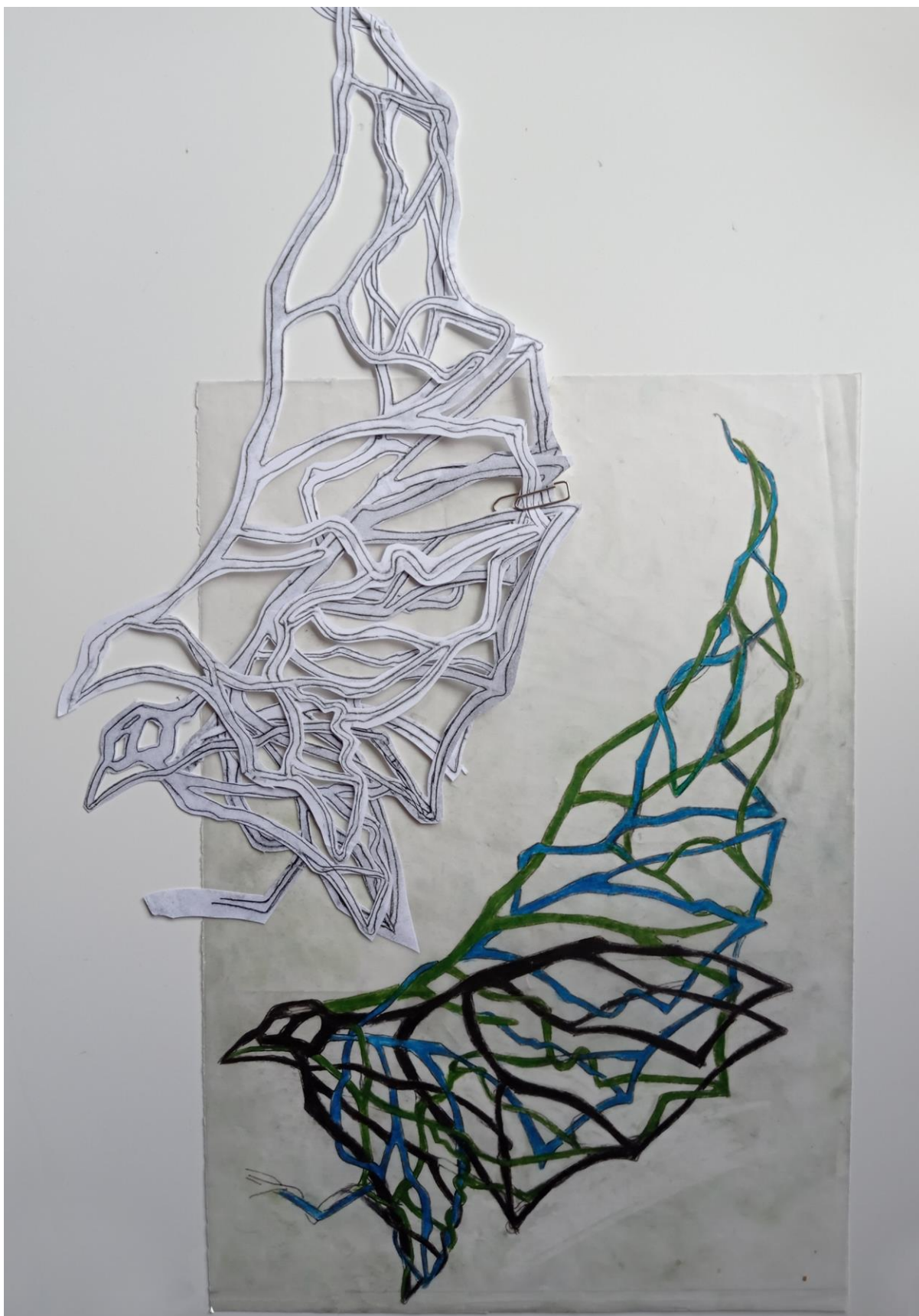
Као основу за фризуру сам користила синтетичку косу. Перику сам раздвојила на праменове. Хеклицом сам мрсећи косу направила дредове.



Перику сам залепила за теме главе скулптуре. Лепком за дрво (*drvofix*) сам обложила целу дужину дредова, затим их обојила белим мат спрејем.

Израда огрлице





Скицу птице са мотивом грана дрвета сам раздвојила тако да се огрлица израђена у месинганом лиму састоји из три дела. Када се споје чине једну целину.



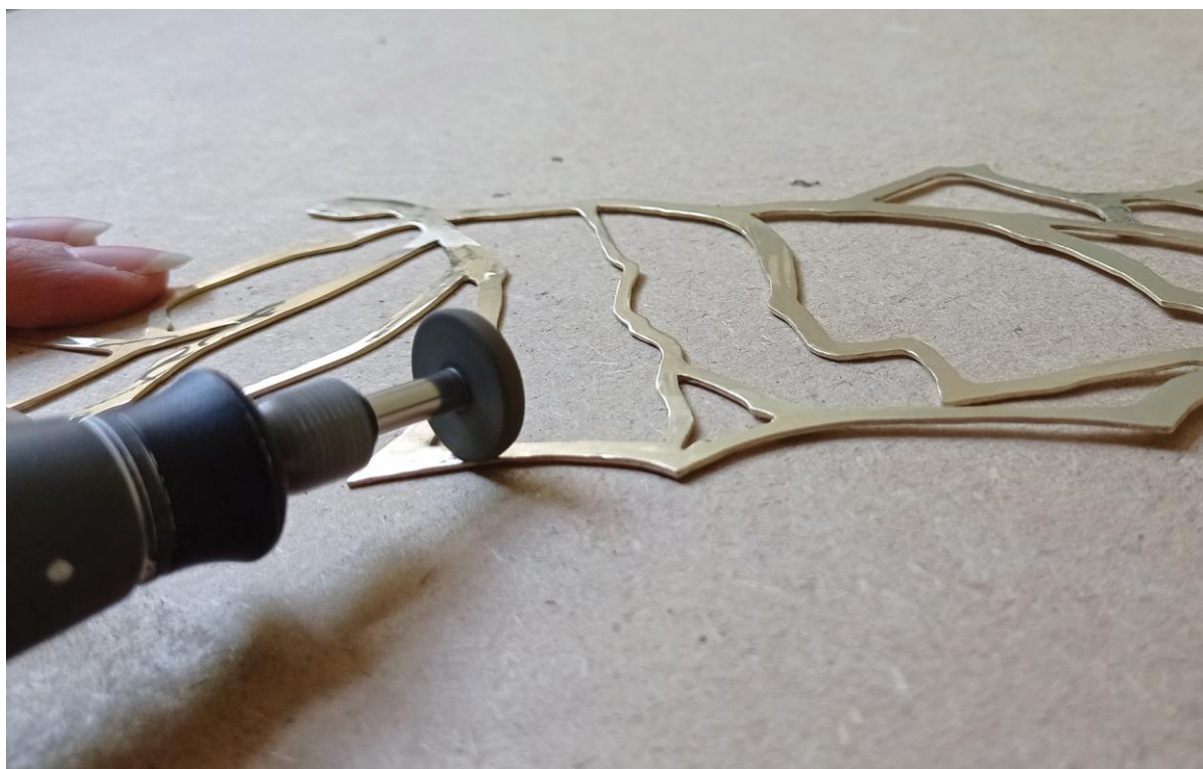
Идеја је била да огрлица належе преко рамена те сам мислила на људску фигуру и начин на који би стајала на телу. На кројачкој лутки сам искројила модел огрлице.



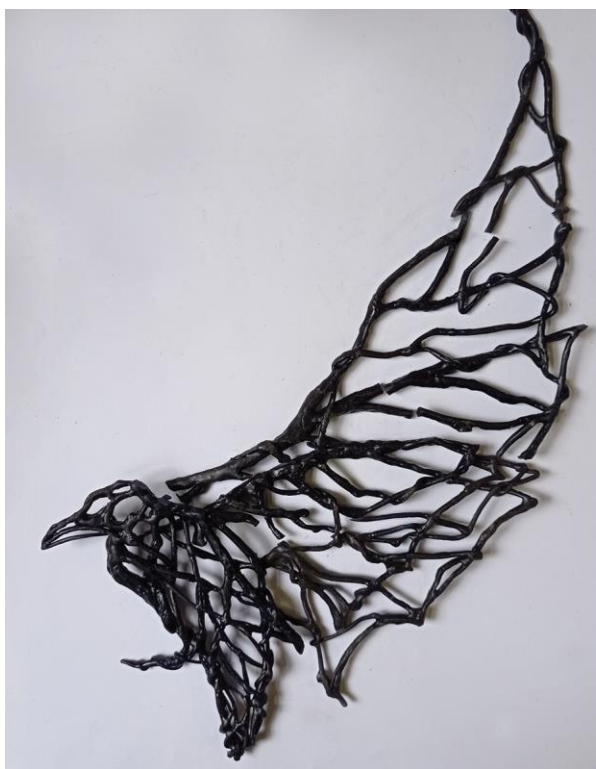
Прва огрлица је рађена од бакарних лимова на које сам залепила шаблоон. Кирнером сам обележила места за бушење, након што сам избушила рупе бургијом, ручно сам исекла празнине тестерицама.



Шмирглама сам изглачала површину тако да су све огреботине и рисеви уклоњени.
Турпијама сам обрадила исечене отворе.



Рад је исполиран помоћу бијакса и гумица различитих финоћа.



Другу птицу сам радила у јувелирском воску. Лемилицом сам спајала воштане делове и загревала их тако да могу да се савију у жељеном облику. Да би огрлица могла да стане у кивету исекла сам је на шест делова. Одрађен је гипсани калуп који је загреван тако да сав восак исцури. Затим је у њега уливен истопљени месинг.



Након изливања сам тестерицама исекла вишак месинганих делова огрлице.



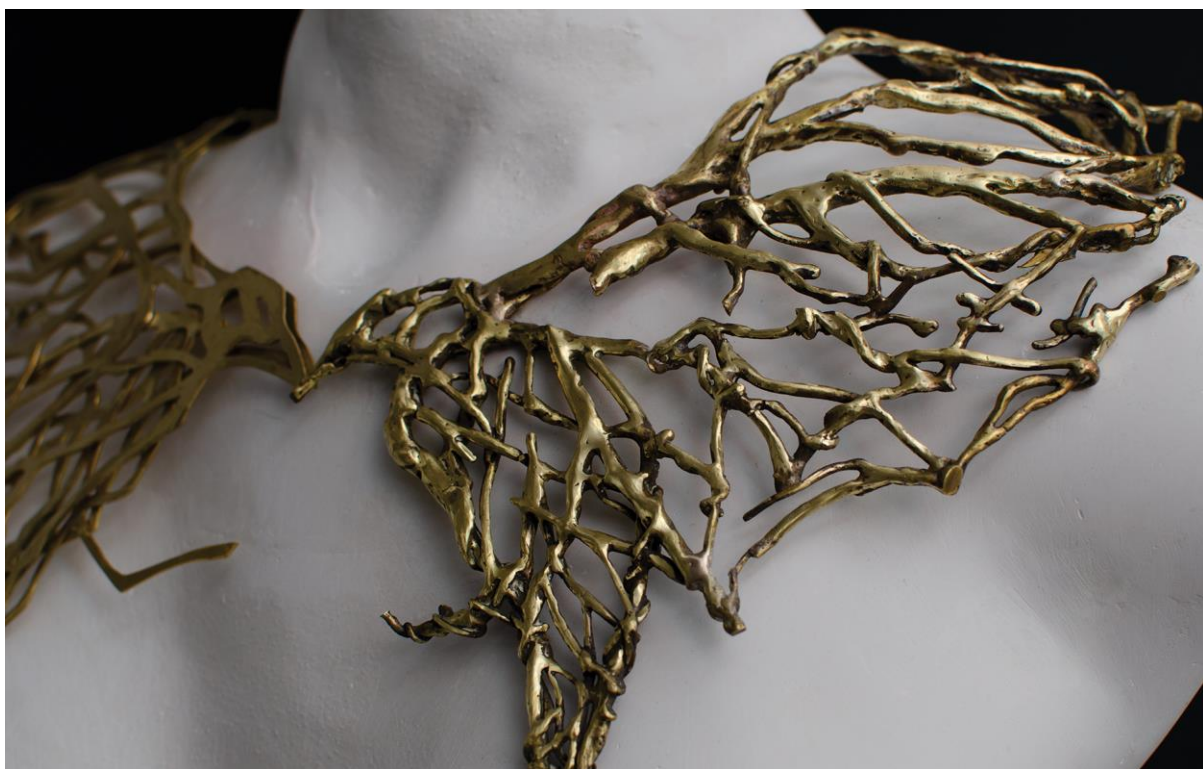
Све неправилности настале приликом сечења и изливања сам уклонила. Затим сам припремила обе птице за лотовање⁴. Птица направљена од месинганих плоча је спајана комадићима лота, док је за изливену птицу коришћен жичани лот.



⁴ Лотовање је поступак којим се метални делови спајају у нераздвојиву целину помоћу растопљеног мареријала (лота/лета).

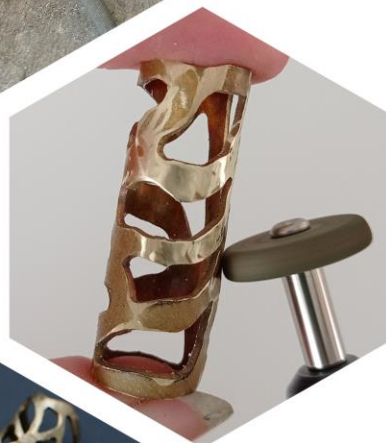


Обе птице сам довела до високог сјаја уз помоћ бијакса и гумица различитих финоћа.



Оба дела огрлице сам савила тако да могу самостално да стоје на раменима скулптуре.

**Израда
накита
за дредове**





Нацртала сам више верзија накина за дредове користећи мотиве дрвета.



Након бушења рупа, пажљиво сам исекла отворе.



Све рисеве на унутрашњим и спољним ивицама сам уклонила турпијама. Бренером сам загрејала плочице и обликовала тако да савршено пријањају дредовима. Затим сам полирањем уз помоћ гумица сваки накит за дредове довела до високог сјаја.





Завршен рад

Закључак

Уметник је хуманиста који непрестано покушава да ступи у контакт са својим унутрашњим бићем како би есенцију себе пренео кроз своју стручност у апстрактном подухвату, самом уметничком делу. Уметник настоји да буде свестан вечне потраге човечанства за слободом, лепотом и истином кроз векове у свим својим манифестацијама, укључујући уметничка настојања, али и кроз посматрање свих аспеката људских сфера. Истовремено емпатишући и са успесима и неуспесима човечанства, што то у многоме придодаје резервоару емоција на које се уметник позива приликом стварања.

Уметничко дело је аутобиографско средство којим уметник преноси и појединачна и универзална искуства која деле сви људи као и оне које лично носи у себи. Чини се да свет око нас није наметљив за наш свакодневни живот, дајући нам плејаду циљева и амбиција. Међутим, веза између човечанства у целини и природе је неутуђива, важна и неправедно заспостављена. Како се модерни свет укорее у развој човека, чини се да природа губи своју доминацију. Путовање од идеје до скулптуре је подједнако турбулентно као и оно чему сам се као уметник надала да прикажем својим мастер радом - сложена интеракција између човека и природе, борба за моћ, равнотежу и трајање. Да ли човек доминира природом? Може ли се природа укротити? Да ли ће човечанство моћи да коегзистира са бескрајним природним светом око нас? Нагласак на овој старој дихотомији неизмерно се трансформисао у новијој историји, а опстанак и човека и природе зависи од тога како гледамо на овај раскол.

Захвалница

Велику захвалност дугујем колегиницама Магдалени Драгојловић и Ружици Рајић које су ми помогле приликом скидања калупа директно са модела. Мојој пријатељици Ани Рашић која је непомично стајала више од два сата док смо је прекривале гипсаним газима.

Захваљујем се уметничком сараднику Николи Марковићу који својим саветима и идејама омогућио да се овако комплексно изливање по моделу обави. Уметничком сараднику Милошу Раденковићу без ког изливање огрице у месингу не би било могуће.

Највећу захвалност дугујем свом професору доц. Марку Вукши и ментору др ум. Јулијани Протић који су били ту за мене од самог почетка идеје и током целог процеса рада.